

SWEDISH ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

Per Risberg
Tel: 010-698 17 34
Per.Risberg@naturvardsverket.se

BESLUT
2011-03-21 Ärendenr:
NV-02669-11

Tåssåsens sameby
Nicklas Johansson
Glen 4
840 31 ÅSARNA

Ansökan om skyddsjakt efter varg inom Tåssåsens sameby

Beslut

Naturvårdsverket beslutar, med stöd av 15, 21, 23 a, 23 b, och 24 d §§ jaktförordningen (1987:905) och med stöd av 43 § Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt samt med beaktande av skyddsreglerna i artikel 12 och undantagsreglerna beträffande jakt i artikel 16 i Art- och habitatdirektivet (92/43/EEG) om skyddsjakt efter en (1) varg inom Tåssåsens sameby i Jämtlands och Västernorrlands län inom det område som avgränsas på kartan i *bilaga 2* till detta beslut.

Naturvårdsverket beslutar med stöd av 38 § jaktförordningen om nedanstående förfarande med sövd varg samt med stöd av 41 § samma förordning om undantag från förbudet att sätta ut vilt i frihet i detta enskilda fall. Den aktuella vargen ska sättas ut i frihet i Örebro län.

Detta beslut har meddelats muntligen måndagen den 21 mars 2010.

Naturvårdsverket beslutar med stöd av 59 § jaktförordningen att detta beslut ska gälla utan hinder av att beslutet överklagas. Angående överklagande, se *bilaga 1*.

Kungörelsedelgivning

Naturvårdsverket beslutar med stöd av 16 § delgivningslagen (1970:428) att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelsedelgivning. Kungörelsen ska enligt 17 § delgivningslagen inom 10 dagar från dagen för detta beslut införas i Post- och Inrikes Tidningar. Beslutet hålls även under överklagandetiden tillgängligt hos Naturvårdsverket på Valhallavägen 195 i Stockholm.

Villkor

Naturvårdsverket beslutar att nedan angivna villkor gäller för jakten enligt detta beslut. Efterlevnaden av dessa villkor är nödvändiga för att jakt enligt Naturvårdsverkets beslut ska få bedrivas. Jakt som bedrivs mot givna villkor sker således utan stöd av beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen (1987:259). Straffbestämmelserna för jaktbrott återfinns i 43 respektive 44 §§ samma lag.

Vilka djur får fällas?

Skydds jakt tillåts på högst en (1) varg inom angivet jaktområde.

Jakttid

Skydds jakt får bedrivas under tiden från och med den 21 mars 2011 till och med den 31 mars 2011.

Jaktområde

Jakten får bedrivas inom det område som angivits på bifogad karta (*bilaga 2*).

Jakten får bedrivas på annans jaktområde.

Jaktmetoder och jaktmedel

Jakten får bedrivas med hjälp av helikopter under förutsättning att såväl pilot, skytt och bisittare har dokumenterad erfarenhet av verksamheten.

Varg får sökas från motordrivet fordon inom jaktområdet. Det innebär att sökande från snöskoter eller bil får ske för så kallad ringning av vargen för att fastställa dess ungefärliga vistelseplats. Undantaget ger inte rätt att från skoter skjuta, spåra, förfölja eller genskjuta vargen. Undantaget ger inte heller rätt att nyttja motordrivet fordon för att förhindra att vargen undkommer eller för att avleda dess uppmärksamhet från den som jagar.

Naturvårdsverket beslutar med stöd av 43 § Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt och Statens vilt (NFS 2002:18) att jakten ska bedrivas med injektionsvapen. Begränsningar gällande jakt med injektionsvapen framgår av 21 § i Naturvårdsverkets föreskrifter om ändring i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och Statens vilt (NFS 2010:9).

Vilka får utföra jakten?

Naturvårdsverket utser de personer som ska genomföra jakten med injektionsvapen. Länsstyrelserna i Jämtlands och Västernorrlands län utser i samråd med samebyn jaktledare och ett begränsat antal personer som ska utföra spårningar inför jakten. Länsstyrelsens fältpersonal ska närvara vid spårningarna och har rätt att avbryta dessa. De jakttagare som länsstyrelserna utsett får utan

närvaro av länsstyrelsens fältpersonal bakspåra, söka efter och genom ringning lokalisera vargen.

Anmälan av fälld varg

Naturvårdsverket ska omedelbart avlysa jakten om varg fällts innan jakttiden löpt ut.

Hantering av fälld varg

Fälld varg tillfaller staten och ska omedelbart och i samråd med Polismyndigheten omhändertas av Naturvårdsverket.

Vargen ska i förvaltningssyfte märkas med sändare. Vargen ska avmaskas och provtas (spillning och blod) enligt rutin från Statens veterinärmedicinska anstalt.

Vargen ska därefter snarast transporteras till Örebro län och där sättas ut i frihet. Naturvårdsverket utser platsen för utsättning i samråd med Länsstyrelsen i Örebro län.

Länsstyrelsernas övriga åtgärder i samband med skyddsjakten

Länsstyrelserna i Jämtlands och Västernorrlands län genomför spårningar för att följa vargarna i området fram till dess att en skydds jakt kan genomföras.

Länsstyrelsen i Örebro län följer vargen under den tid den uppehåller sig i länet. Detta gäller särskilt tiden direkt efter utsläpp till dess att djuret återhämtat sig från flytten.

Bakgrund

Vargstammen i Sverige har enligt Viltskadecenter ökat från 7 föryngringar år 2000/2001 till hittills 24 bekräftade helsvenska föryngringar 2010. Sammantaget visar vargstammens numerär en positiv utveckling i landet som helhet.

Tåssåsens sameby ansökte den 24 februari 2011 genom Nicklas Johansson per e-post om skydds jakt på en varg som uppehåller sig söder om Rätan i en vintergrupp som rör Hortenområdet. Länsstyrelsens personal har varit på plats och dokumenterat vargen den 23 februari. Samebyn har anfört att det är ohållbart att ha en varg i ett vintergruppsområde och hemställt om snabb handläggning av ärendet då situationen är akut.

Området där vargen befinner sig är detsamma som det område som samebyn ansökte om skydds jakt efter två vargar inom den 2 december 2010. Naturvårdsverket fattade den 14 januari 2011 beslut om skydds jakt på en varg inom området (NV-03388-10) vilken senare fälldes.

Den 7 februari påträffades en varg kring Bräcke i Jämtlands län. Under denna spårning insamlades en spillning som via DNA-analyser visar att denna vargindivid, G 82-10, är identisk med en varg som tidigare påträffats den 16 november 2010 vid Stora Sjöfallet i Norrbottens län och är av finskt eller ryskt

ursprung. Vargen spårades kontinuerligt fram till Länstersjön i Västernorrlands län där spåren förlorades den 9 februari på grund av kraftigt snöfall. Den 16 februari påträffade länsstyrelsens fältpersonal en vargspillning som enligt DNA-analyser visar sig vara samma individ. Ingen av spillningsproverna har visat sig innehålla bandmask.

Den 17 februari påträffas ytterligare en varg ca 4 mil nordost om den spårlopa som påträffades den 16:e februari. Enligt DNA-analyserna av spillning som insamlats i denna löpa är detta en av de individer, G 103-10 som tidigare påträffats den 1:a december 2010 i det område som berördes av ovanstående skydds jakt den 14 januari (NV-03388-10). Det bedöms vara en obetydlig risk att denna varg skulle ha bandmask.

Den 24 februari konstaterade länsstyrelsens fältpersonal och samebyn att en varg dödats minst en ren och skadat ytterligare minst en ren. Vid spårning efter denna varg konstateras ytterligare minst en varg strax öster om den plats där vargen dödats ren.

Spillningsprov insamlat den 27 februari i Västernorrlands län har påvisat att den finsk/ryska invandraren, G 82-10, då var 1 mil sydväst om Haverö.

Spillningsprover som insamlades den 2 och 3 mars i Jämtlands län har påvisat att både den invandrade vargen, G 82-10 och en avkomma till en invandrad varg, G 103-10 då befann sig i området.

13 rivna renar har dokumenterats som dödades av varg tom den 20 mars och ytterligare minst två har rapporterats skadade. Samebyn har som skadeförebyggande åtgärd förstärkt bevakningen av renarna i området. Samebyn har övervägt flytt av renarna men uppger att de är beroende av det aktuella området och därmed inte har möjlighet att hålla renarna i andra områden.

Naturvårdsverket har samrått med Länsstyrelsen i Jämtlands län som inte har haft avvikande mening vad gäller skydds jakt då avsikten är att försöka flytta individen. Naturvårdsverket anser att det inte finns någon annan lämplig lösning än skydds jakt för att möjliggöra ordnad renskötsel och förhindra fortsatta skador på renskötseln i området. Samebyn har begränsade områden att nyttja för vinterbete och saknar därför möjlighet att hålla renarna på alternativa marker.

Länsstyrelsernas regeringsuppdrag om att utse områden

Länsstyrelserna i Mellersta rovdjursförvaltningsområdet fick den 27 januari 2011 i uppdrag att i samråd med berörda organisationer peka ut lämpliga områden för utsättning av varg. Områdena ska pekas ut med stöd av de kriterier som anges i redovisningen av regeringsuppdraget om Rutiner för införsel och utplantering av varg i Sverige som överlämnades till miljödepartementet den 1 december 2010. Uppdraget ska redovisas senast den 30 april beträffande lämpliga revir för tillförsel av valpar och senast den 31 oktober för geografiskt lämpliga områden för utsättning av vuxna vargar.

Situationen i Tåssåsens sameby med en finsk/rysk varg som angripit renar gjorde att Naturvårdsverket bedömde att det behövs utsläppsområden för akuta situationer som denna. Verket tog upp frågan den 14 mars med länsstyrelserna när läget inte var akut; man hade då tappat spåren efter båda vargarna, men bedömningen var att läget kunde bli akut om fler renar skulle rivas. Naturvårdsverket ställde en hypotetisk fråga mot bakgrund av situationen i Tåssåsens sameby. Frågan ställdes till länsstyrelserna i samband med ett möte om det nya regeringsuppdraget för genetisk förstärkning av vargstammen. Flera av representanterna ställde sig preliminärt positiva till att ta fram utsläppsplatser för akuta lägen. Samtal har sedan förts med Länsstyrelsen i Örebro län som meddelat att ett område i länet kan vara en lämplig utsättningsområde enligt de kriterier som ingår i deras regeringsuppdrag att utse utsättningsområden. Länsstyrelsen har därefter informerat sin Viltförvaltningsdelegation om ärendet.

Rovdjurspolitikens riktlinjer

Riksdagen har den 21 oktober 2009 beslutat om regeringens proposition 2008/09:210 En ny rovdjursförvaltning i vilken bl.a. skrivs att:

”Skydds jakt ska riktas till områden med skador och därmed vara skadeförebyggande, medan licensjakt innebär att djur fälls utan koppling till skada. Licensjakt efter varg bör i stället inriktas på områden där individer som har låg genetisk variation förekommer. Licensjakt efter varg i ett antal mellansvenska län skulle kunna minska möjligheten till skydds jakt i mellansvenska vargrevir där skador i form av exempelvis angrepp på hundar och andra tamdjur skett.” s 50.

Angående skydds jakt och genetiskt värdefulla individer uttrycks att:

”När det gäller varg är det dock angeläget att de genetiskt värdefulla vargar som har invandrat österifrån och som eventuellt förflyttats måste undantas från licensjakt. Det kan endast bli aktuellt med skydds jakt efter dessa, om de orsakar problem eller skador.” s. 24.

”Målet för vargstammens utbredning i landet bör även i fortsättningen vara begränsad till områden utanför renskötselns åretruntmarker. Enstaka invandrande vargar bör accepteras inom renskötselområdet under en period under förutsättning att de inte etablerar sig där och bildar revir.” s. 11.

Den skandinaviska vargpopulationens utsatta genetiska situation ledde till att riksdagen i oktober 2009 beslutade om regeringens proposition En ny rovdjursförvaltning (prop. 2008/09:210). Beslutet innebär ny mål för vargstammens utveckling. Bland annat anges det i beslutet att:

” att etappmålet kompletteras med kraftfulla åtgärder som stärker populationens genetiska status, att högst 20 individer som ökar den genetiska variationen i den

svenska vargpopulationen ska införlivas i populationen under de närmaste fem åren fram till 2014,

att införlivandet av de genetiskt friska individerna i första hand sker genom att underlätta för naturligt invandrade vargar, t.ex. genom att flytta individer från renskötselområdet till populationen utanför renskötselområdet, och i andra hand genom aktiv utplantering av vargar som hämtas från genetiskt friska populationer med östligt ursprung.”

Som en följd av riksdagens beslut uppdrog regeringen den 4 mars 2010 Statens jordbruksverk, Naturvårdsverket och Statens veterinärmedicinska anstalt att redovisa och analysera inom respektive myndighets ansvarsområde, samtliga relevanta bestämmelser som finns på området och som ska beaktas vid en flytt av varg till Sverige från ett annat land. Regeringen angav i uppdraget att redovisningen ska ligga till grund för en aktiv bevarandeinsats för den skandinaviska vargstammen genom att högst 20 vargar med östligt ursprung ska tillföras i den skandinaviska populationen inom fem år. I samband med att uppdraget erinrade regeringen även om att flytt av naturligt invandrade vargar kan, om det är lämpligt från biologiska, socioekonomiska och veterinära synpunkter, genomföras av ansvariga myndigheter innan uppdraget redovisats. Berörda myndigheter redovisade regeringsuppdraget den 1 december 2010¹.

Naturvårdsverket och Statens jordbruksverk fick den 27 januari 2011 i uppdrag av regeringen att, i samråd med Statens veterinärmedicinska anstalt, länsstyrelserna i Mellersta rovdjursförvaltningsområdet och övriga berörda myndigheter och organisationer, inleda arbetet med aktiva åtgärder för den genetiska förstärkningen av vargstammen inom Sverige. Enligt uppdraget ska vargstammens genetiska situation i första hand förbättras genom att underlätta för naturligt invandrade vargar att förflytta sig från renskötselområdet till den vargpopulation som finns i Mellansverige

Skäl

Juridiska förutsättningar för skyddsjakt

Skyddsjakt efter varg kan ske genom särskilt myndighetsbeslut med stöd av 23 a och 23 b §§ jaktförordningen. För att tillstånd till skyddsjakt ska kunna beviljas krävs att vissa villkor är uppfyllda. Det ska inte finnas någon annan lämplig lösning, skyddsjakten får inte försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde och det ska behöva ske för att förhindra allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom (23 a § jaktförordningen).

Juridiska förutsättningar för utsättning i det fria

41 § jaktförordningen reglerar möjligheten att sätta ut vilt i det fria. Utöver förordningens krav på att vilt som fångats med fångstredskap vid vittningstillfället omedelbart ska avlivas eller återges friheten är huvudregeln att

¹ *Genetisk förstärkning av den svenska vargstammen. Svar på uppdrag om rutiner för införsel och utplantering av varg i Sverige.* Naturvårdsverket. Statens Jordbruksverk och Statens Veterinärmedicinska Anstalt.

vilt inte får sättas ut i frihet. Naturvårdsverket kan i det enskilda fallet med stöd av 41 § andra stycket besluta om undantag från detta förbud.

Naturvårdsverkets bedömning

Naturvårdsverket gör i varje enskilt fall en samlad bedömning av om förutsättningar för skyddsjakt föreligger. Verket bedömer skadornas omfattning, om skadeförebyggande åtgärder gjorts och vilka möjligheter till förebyggande av skada som finns samt möjlighet till annan lämplig lösning än skyddsjakt. Verket beaktar också vargstammens utveckling i landet som helhet samt vargarnas genetiska ursprung. Renskötselområdet har en särställning när det gäller förekomst av varg enligt rovdjurspolitiken, något som Naturvårdsverket tar hänsyn till i bedömningen.

Naturvårdsverket kan konstatera att de två vargarna uppehåller sig i ett område där Tåssåsens sameby har betande vinterhjordar av ren. Vidare har länsstyrelsen dokumenterat 13 vargdödade och två skadade renar i området. Båda vargar har genom DNA-analys konstaterats döda ren.

Samebyn har som skadeförebyggande åtgärd förstärkt bevakningen av renarna i området. Samebyn har övervägt flytt av renarna men uppger att de är beroende av det aktuella området och därmed inte har möjlighet att hålla renarna i andra områden. Naturvårdsverket gör bedömningen att det under rådande förhållanden inte kan ställas ytterligare krav på samebyn om förebyggande åtgärder som kan anses vara rimliga.

Verket gör, utifrån samlade erfarenheter gällande vargar i vinterbetesområden för renar, bedömningen att den förväntade skadebilden med renar i området skulle kunna vara omfattande

Naturvårdsverket har värderat möjligheterna att med hjälp av skrämselfångor försöka skrämja vargen från området. Erfarenheter från skrämselfångor gentemot vargar som etablerat revir visar att åtgärden sällan har önskad effekt och ofta innebär en stor belastning för djuret ifråga. Naturvårdsverket bedömer mot bakgrund av detta att åtgärden i det här fallet inte skulle ge önskat resultat.

Två olika vargar G 82-10, av finskt/ryskt ursprung och G 103-10, som bedöms vara en avkomma som utgör en första generation till en invandrande hane av östligt ursprung (från Kyma-reviret i Norge) har under den senaste månaden konstaterats i det aktuella området. Båda individerna bär gener som kan vara av värde för den skandinaviska vargpopulationen.

Naturvårdsverket menar att det pågående regeringsuppdraget för länsstyrelserna i Mellersta rovdjursförvaltningsområdet som ska redovisas den 30 april 2011 skapar förutsättningar för att verket i samråd med berörd länsstyrelse ska kunna utse plats för utsläpp av varg i det fria och därmed genomföra flytt av en genetiskt värdefull varg. Inom ramen för beredningen av det aktuella ärendet har Naturvårdsverket samrått med Länsstyrelsen i Örebro län.

Dåliga spårförhållanden i det aktuella området under den senaste veckan har gjort att länsstyrelsernas och samebyns fältpersonal endast haft sporadisk kontakt med varg. Avsaknaden av kontinuerliga spårningar sedan det senaste analyserade spillningsprovet medför en risk att en annan varg än den finsk-ryska sövs och flyttas. Naturvårdsverket gör bedömningen att det är en risk att vargen G 103-10, dvs. förstagenerationsavkomman från Kyrnareviret, är den som flyttas. Naturvårdsverket gör bedömningen att en flytt av vargen G 82-10 skulle vara av stor betydelse för den skandinaviska vargpopulationen medan en flytt av G 103-10 är acceptabel. Sannolikheten för att en annan varg skulle uppehålla sig i området och riskera att flyttas finns men bedöms som mycket låg.

Naturvårdsverket kan konstatera att vargars skadeverkningar i vinterbetande renhjord är relativt väl kända. Verket bedömer att det inte är troligt att en vargindivid som dokumenterats angripa ett fritt betande tamdjur, renen, i ovanligt hög omfattning skulle angripa andra tamdjur, såsom exempelvis hägnade får. Trots detta bör platsen för utsläppet i största möjliga mån följa Naturvårdsverkets kriterier.

Statens jordbruksverk har efter kontakter med Statens veterinärmedicinska anstalt lämnar muntligt klartecken till att vargen får flyttas trots att dess identitet i nuläget inte är konfirmerat. Då vargen provtas, avmaskas och sedan förses med Halsband kan den hittas om behov uppkommer ur smittskyddssynpunkt.

Sammantaget gör Naturvårdsverket bedömningen att skydds jakt efter och flytt av en varg av östligt ursprung från renskötselområdet inte långsiktigt försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus för arten, att det finns en stor risk för allvarlig skada på renar samt att det inte finns någon annan lämplig lösning än skydds jakt för att möjliggöra ordnad renskötsel inom området. En skydds jakt som resulterar i en framgångsrik flytt av en varg av östligt ursprung till den skandinaviska vargpopulationens huvudutbredningsområde kan förbättra artens bevarandestatus. Naturvårdsverket finner således att samebyns ansökan om skydds jakt bör bifallas på så sätt att jakt med injektionsvapen beslutas och vargen, om den fålls, bör sättas ut i frihet i Örebro län.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Maria Ågren. Vid den slutliga handläggningen av ärendet har i övrigt deltagit Jens Abrahamsson och Per Risberg, den sistnämnde föredragande.

Maria Ågren

Per Risberg

Upplysning om hur man överklagar, se bilaga 1.

Kopia till:

Länsstyrelsen Jämtlands län

Polisen i Jämtlands län

Länsstyrelsen Västernorrlands län

Polisen i Västernorrlands län

Länsstyrelsen i Örebro län

Polisen i Örebro län

Samverkansrådet i Norra förvaltningsområdet

Samverkansrådet i Mellersta förvaltningsområdet

Miljödepartementet

Jordbruksdepartementet

Jordbruksverket

Sametinget

Statens Veterinärmedicinska Anstalt

Naturhistoriska riksmuseet

Skandulv

Rådet för rovdjursfrågor

Bilaga 1

Var ska beslutet överklagas?

Naturvårdsverkets beslut kan överklagas hos Förvaltningsrätten.

Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Naturvårdsverket.

Adressen framgår av beslutet. Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Naturvårdsverket överklagandet och handlingarna till Förvaltningsrätten.

När ska beslutet senast överklagas?

Överklagandet ska ha kommit in till Naturvårdsverket **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet.

Vad ska överklagandet innehålla?

Överklagandet ska vara skriftligt och det ska vara undertecknat.

I skrivelsen ska Ni ange:

Ert namn, adress, personnummer/organisationsnummer och telefonnummer,

vilket beslut som Ni överklagar t.ex. genom att ange beslutsdatum och ärendenummer,

hur Ni anser att Naturvårdsverkets beslut ska ändras och varför det ska ändras samt

om det finns motparter i ärendet bör Ni ange deras namn, adress och telefonnummer.